

N:o 8.

Ank. till Riksd. kansli den 9 febr. 1903, kl. 2 e. m.

*Utlåtande, i anledning af väckt motion om ändring af
15 § konkurslagen.*

Till förberedande behandling af lagutskottet har hänvisats en inom Första Kammaren af herr *Ax. G. Andersson* väckt motion, n:o 13, af följande lydelse:

»Enligt gällande lagstiftning skola kända inländska borgenärer af rätten eller domaren genom särskilda kallelsebref underrättas om offentlig stämning i konkurs, men utländska borgenärer få icke tillgodonjuta denna förmån.

Denna olikhet emellan borgenärernas rättigheter synes mig icke hvila på god rättslig grund, och lagbestämmelsen står icke i öfverensstämmelse med den utveckling, affärsförbindelserna emellan utlandet och äfven mindre betydande affärssamhällen i vårt land numera tagit, eller med det tillmötesgående mot utlänning, som lagstiftningen på andra områden under senare tid visat.

Föreskriften om särskilda kallelsebref synes så mycket hellre böra utsträckas till utländsk borgenär, som han endast undantagsvis kan tänkas erhålla kännedom om den i tidningarna införda kungörelsen om den offentliga stämningen.

Med den länge tillämpade och nu lagfästade praxis, att bevakningshandlingar i konkurs med posten insändas till rätten eller domaren, inträffar nog icke så sällan, att dylika med posten afsända handlingar från utländska borgenärer på grund af för sent erhållen kännedom om konkursen inkomma efter inställedagen. Vanligt tillmötesgående fordrar då, att vederbörande expeditionshafvande på ett eller annat sätt underrättar borgenären om det hinder, som mött för handlingarnas upptagande. Expeditionshafvande finnas, som föredraga att vid afsändandet af kallelsebref icke göra någon skillnad på inländska och utländska borgenärer, men för kallelsebrefven till de utländska kunna de icke uttaga lösen, och portoafgiften måste de själfva vidkännas.

På grund af hvad sålunda anförts, får jag vördsamt hemställa, att Riksdagen för sin del måtte besluta, att sista punkten af 15 § konkurslagen den 18 september 1862 skall erhålla följande eller annan med motionens syfte öfverensstämmande lydelse:

Kronans ombudsman och alla kända borgenärer skola därjämte om stämningen underrättas genom särskilda kallelsebref, hvilka rätten eller domaren låte till dem med posten afsändas så tidigt, att kallelserna må kunna komma borgenärerna till handa minst en månad före inställedagen.»

Konkurslagens 15 § är af följande lydelse:

»Offentlig stämning, hvarom nu sagdt är, skall ofördröjligen å rättens dörr anslås, och varde kungörelse om densamma genast eller nästa postdag afsänd för att införas i allmänna tidningarna tre gånger, sista gången en månad före inställedagen, samt, där så ske kan, i tidning inom orten en gång. Kronans ombudsman och alla kända inländska borgenärer skola därjämte om stämningen underrättas genom särskilda kallelsebref, hvilka rätten eller domaren låte till dem med posten afsändas så tidigt, att kallelserna må kunna komma borgenärerna till handa minst en månad före inställedagen.»

Stadgande om utfärdande i konkurs af särskilda kallelsebref till borgenärer fanns redan före tillkomsten af nu gällande konkurslag. Konkurslagen af den 12 mars 1830 innehöll i 68 § 1 mom. en föreskrift, att om offentlig stämning i konkurs »kronans ombudsman i orten och samtliga borgenärer» skulle särskildt underrättas. Vid riksdagen åren 1840—1841 gjordes af enskild motionär framställning därom, att sist berörda lagrum måtte

ändras på det sätt, att »kronans ombudsman i orten och alla inom riket boende kända borgenärer» däri angåfves vara de personer, som skulle om den offentliga stämningen särskildt underrättas. Lagutskottet vid nämnda riksdag, som behandlade motionen, anförde i afgifvet utlåtande, att, som domaren icke vore i tillfälle att låta särskilda kallelser i konkursmål tillställas utländska fordringsägare, det ej kunde hafva varit lagstiftarens mening att ålägga honom sådant. Men då ordalydelsen af ifrågasvarande stadgande lämnade rum för en motsatt tydning, ansåg utskottet ett förtydligande af detsamma i denna del vara nyttigt och förordade en lagändring i öfverensstämmelse med motionärens framställning. Sedan Rikets Ständer för sin del bifallit utskottets hemställan, utfärdades förordningen den 10 juni 1841, enligt hvilken 68 § 1 mom. af 1830 års konkurslag erhöll följande ändrade lydelse: »Kronans ombudsman i orten och alla kända inländska borgenärer skola om stämningen särskildt underrättas.» Det förslag till konkurslag, som under år 1859 framlades af särskilda kommitterade, innehöll i 15 § föreskrift, att allenast kronans ombudsman skulle om den offentliga stämningen särskildt underrättas. I motiven till lagförslaget angafs såsom hufvudskäl för borttagandet af föreskriften om särskilda kallelser till enskilda borgenärer, att dessa kallelser vore förenade med dryga kostnader, som icke uppvägdas af den med dem förenade nytta. Sedan vid 1859—1860 årens riksdag enskild motionär gjort framställning om antagande med vissa förändringar af berörda lagförslag, erhöll på hemställan af lagutskottet, som hade att öfver motionen afgifva yttrande, 15 § i gällande konkurslag sin nuvarande lydelse.

Såsom af ofvan lämnade redogörelse framgår, har uppfattningen om huru långt man bör utsträcka domarens eller rättens skyldighet att om offentlig stämning i konkurs särskildt underrätta dem, som hafva intresse af en sådan underrättelse, under årens lopp växlat. Att man ännu i förra hälften af nästlidna århundrade var tämligen främmande för tanken att medgifva äfven utlänning rätt att erhålla sådan underrättelse, förefaller ganska naturligt. Något verkligt behof af ett sådant stadgande fanns ej på en tid, då endast i jämförelsevis ringa utsträckning affärsförbindelse mellan in- och utlandet ägde rum. Nu äro förhållandena härutinnan väsentligt ändrade. Bland annat har särskildt den snabba utvecklingen af kommunikationsväsendet gjort, att gränserna mellan de olika länderna ej hafva samma ekonomiska betydelse som fordom. Dessa ändrade förhållanden synas utskottet principiellt påkalla bifall till den ifrågasatta lag-

ändringen, hvilken dessutom öfverensstämmer med den tendens att särskildt i civilrättsligt afseende likställa in- och utlänningar, som på senare tiden äfven inom den svenska lagstiftningen gjort sig gällande. Med afseende å utländsk rätts ståndpunkt i förevarande fråga kan förtjäna omnämnas, att t. ex. Tyska rikets gällande konkurslag af den 10 februari 1877 i sin 5 § innehåller det allmänna stadgandet, att utländska borgenärer äro likställda med inländska.

Visserligen torde rättsförluster för utlänningar till följd af gällande bestämmelser i ämnet ej synnerligen ofta hafva förekommit, hvilket till en del beror därpå, att utlänningar, som hafva affärsförbindelser här i landet, i allmänhet härstädes hafva ombud, som kunna oafsedt sådana kallelser iakttaga sina hufvudmäns rätt och bästa med afseende å bevakning i konkurs. Berörda förhållande lärer emellertid icke utgöra någon anledning, hvarför man icke skulle likställa utländska borgenärer med inländska, då sådant utan olägenhet kan ske. Lika litet torde den föreslagna lagändringen böra anses obehöflig på den grund, att, såsom motionären anført, redan nu vissa domare och domstolar pläga sända kallelsebref äfven till utländska borgenärer. Tvärtom torde sistnämnda förhållande snarare tala till förmån för motionärens förslag. En sådan olika praxis, som i och för sig är olämplig, kan nämligen medföra bestämda olägenheter genom den osäkerhet, som däraf följer. Det kan lätt inträffa, att en utlänning, med kännedom om att i något fall utländsk borgenär i konkurs erhållit särskildt kallelsebref, vid ett annat tillfälle försummar att förskaffa sig underrättelse om inställelsedagen i en konkurs och att bevaka sin fordran, till följd däraf att han väntat att erhålla vederbörligt kallelsebref.

Den i äldre tid såsom skäl för borttagande af konkurskallelser öfver hufvud åberopade omständigheten, att desamma skulle föranleda stora kostnader för konkursboet, förtjänar numera icke mycket beaktande. Med nuvarande låga afgifter för postförsändelser äfven till mycket aflägsna orter kan den ökade kostnaden för kallelsebrefven till utlandet ej i väsentlig mån fördyra konkursförfarandet.

Man skulle vidare kunna ifrågasätta, att i många fall afsändandet af kallelse till utländsk borgenär icke skulle motsvara det därmed afsedda ändamål, och särskildt att en sådan kallelse, äfven om densamma snarast möjligt afsändes, icke alltid kunde väntas komma borgenären till handa sist en månad före inställelsedagen. I sammanhang härmed kunde uppställas frågan, om icke lämpligen för afsändande af kallelsebref till ut-

ländska borgenärer borde stadgas tidsbestämmelser, olika dem, som skulle gälla beträffande inlänningar. Utskottet kan dock icke finna, att tillräckliga skäl föreligga för en skillnad i detta afseende mellan inländska och utländska borgenärer. I det stora flertalet fall, då sådana kallelser skulle förekomma, torde från kallelsebrevets afsändande till dess framkomst till den utländska adressaten icke behöfva åtgå väsentligt längre tid än den, som kräfves för ett brefs försändande mellan två orter inom landet. I sällsynta fall skulle det väl kunna inträffa, att ett kallelsebref icke kunde komma den utländske borgenären till handa en månad före inställeldagen. Men då detta kan inträffa äfven vid försändelser inom landet, och den omständigheten, att en konkurskallelse icke framkommit inom sistnämnda tid, icke lär hafva någon verkan till förringande af konkursförfarandets rättsliga giltighet, torde särskild hänsyn ej behöfva tagas till sådana undantagsfall.

På grund af hvad sålunda anförts, hemställer utskottet,

att Riksdagen måtte, i anledning af förevarande motion, för sin del antaga följande

L A G

angående ändrad lydelse af 15 § i konkurslagen
den 18 september 1862.

Häri genom förordnas, att 15 § i konkurslagen den 18 september 1862 skall erhålla följande ändrade lydelse:

Offentlig stämning, hvarom nu sagdt är, skall ofördröjligen å rättens dörr anslås, och varde kungörelse om densamma genast eller nästa postdag afsänd för att införas i allmänna tidningarna tre gånger, sista gången en månad före inställeldagen, samt, där så ske kan, i tidning inom orten en gång. Kronans ombudsman och alla kända borgenärer skola därjämte om stämningen underrättas genom särskilda kallelsebref, hvilka rätten eller domaren låte till

dem med posten afsändas så tidigt, att kallelserna må kunna komma borgenärerna till handa minst en månad före inställelsedagen.

Stockholm den 9 februari 1903.

På lagutskottets vägnar:

CARL B. HASSELROT.

Reservation

af herr *Hasselrot*, som ansett, att utskottet bort tillstyrka Riksdagen att för sin del antaga följande

L A G

angående ändrad lydelse af 15 § i konkurslagen
den 18 september 1862.

Häri genom förordnas, att 15 § konkurslagen den 18 september 1862 skall erhålla följande ändrade lydelse:

Offentlig stämning, hvarom nu sagdt är, skall ofördröjligen å rättens dörr anslås, och varde kungörelse om densamma genast eller nästa postdag afsänd för att införas i allmänna tidningarna tre gånger, sista gången en månad före inställelsedagen, samt, där så ske kan, i tidning inom orten en gång. Kronans ombudsman och alla kända inländska borgenärer skola därjämte om stämningen underrättas genom särskilda kallelsebref, hvilka rätten eller domaren låte till dem med posten afsändas så tidigt, att kallelserna må kunna komma borgenärerna till handa minst en månad före inställelsedagen. Jämväl kända utländska borgenärer, hvilkas adress är uppgifven, böra, så fort ske kan, genom särskilda kallelsebref om stämningen underrättas.

Herrar *Hedenstierna* och *Waldenström* hafva begärt få antecknadt, att de icke deltagit i ärendets behandling inom utskottet.
